

Sprawozdanie za 2025 rok z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Czermin

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2025, poz.49 ze zm.) usystematyzowała zadania i obowiązki jakie poszczególne organy państwa są zobowiązane wypełniać dla dobra rodziny. Ustawa wskazała zadania, jakie gmina ma wypełniać względem rodziny i dzieci. Szczególnie bowiem dzieci są narażone na niebezpieczeństwa wynikające z zaniedbań ze strony dorosłych. Ustawa określiła formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków, zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, zasady finansowania i wspierania systemu pieczy zastępczej oraz zadania w zakresie postępowania adopcyjnego. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Rada Gminy w Czerminie Uchwałą Nr XVI/84/2025 z dnia 25 kwietnia 2025r. przyjęła Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Czermin. Program ten określa kierunki pracy z dziećmi w rodzinach dysfunkcyjnych oraz pomoc dla rodzin przeżywających trudności. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

1. Praca z rodziną prowadzona na terenie Gminy Czermin

Rodzina jako jednostka stanowiąca centrum działań opiekuńczo-wychowawczych jest narażona na różnego rodzaju problemy i dysfunkcje. Wspieranie rodziny jest bardzo ważne i gwarantuje sukces w doskonaleniu społeczeństwa. Stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) ochrony przed poniżającym traktowaniem i stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;

8) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej.

Na terenie Gminy Czermin pracę z rodziną koordynuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie. Ośrodek pracuje z rodzinami mającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze. Pracę z rodziną w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czerminie poza asystentem rodziny prowadzą wszyscy pracownicy socjalni, którzy współpracują z rodzinami objętymi wsparciem asystenta rodziny, ale również z tymi rodzinami, które nie wymagały tej formy pomocy. Pracownicy socjalni odwiedzali rodziny, prowadzili rozmowy, informowali o możliwościach uzyskania wsparcia, upowszechniali materiały informacyjne dotyczące przemocy. W 2025 r. z pomocy tutejszego ośrodka skorzystało z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego 19 rodzin. Wśród rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi w 4 przypadkach rodziny miały przydzielonego asystenta rodziny. W pozostałych przypadkach pracownicy socjalni wspierali rodziny poprzez udzielanie porad i pomocy. Gmina Czermin w 2025 r., zgodnie z art. 8 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zapewniała wsparcie, polegające na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie (poprzez dokładną diagnozę i analizę potrzeb): 4 rodziny,
- 2) wzmacnianiu roli i funkcji rodziny: 4 rodziny,
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny: 4 rodziny.

Podejmowane w /w działania mają odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji asystenta i pracowników socjalnych. W 2025r. dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych były monitorowane poprzez pracowników socjalnych współpracujących z asystentem rodziny, kuratorem zawodowym, społecznym, dzielnicowymi. Pracownicy socjalni odwiedzali rodziny i przeprowadzali rozmowy z ich członkami, nawiązywali kontakt z asystentem rodziny, pedagogiem szkolnym, przeprowadzali systematyczne wizyty w środowisku.

2. Zapewnianie rodzinie przeżywającej trudności, wsparcia i pomocy asystenta rodziny.

Praca asystenta rodziny ma inny charakter niż praca pracownika socjalnego. Asystent spotyka się z rodziną częściej, ze względu na zadaniowy system pracy, może odwiedzać podopiecznych po godzinach pracy ośrodka. Rola asystenta to przede wszystkim niesienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, psychologicznych oraz zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czerminie w 2025 roku zatrudniał asystenta rodziny na umowę zlecenie. Asystent rodziny w okresie od stycznia do marca 2025r. wykonywał pracę w 4 rodzinach, zaś w okresie od kwietnia do grudnia 2025r. w 3 rodzinach.

Asystent rodziny pracował z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Współpracował z różnymi instytucjami, takimi jak np. szkoły, urzędy, PCPR, sąd, psycholog, lekarz. Asystent motywował członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz poszukiwania i podejmowania pracy zarobkowej. Wspierał i zachęcał do podejmowania w razie konieczności leczenia specjalistycznego, w tym odwykowego.

Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny, wspomaganie rozwoju kompetencji. Nadrzędnym celem jego pracy jest przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta wynika ze złożoności zadań związanych z problemami rodzin (np. ich bezradność, ubóstwo, bezrobocie, alkoholizm, problemy emocjonalne, itd), którymi się zajmuje. Wspierający charakter działań asystenta pozwalał na zmianę postaw klientów, poprzez budowanie poczucia własnej wartości, odpowiedzialności za rodzinę. Głównym problemem z jakim musiał się zmierzyć asystent to przede wszystkim problem uzależnienia rodziców od alkoholu oraz niskich kompetencji opiekuńczo- wychowawczych. Praca w tym zakresie jest trudna, budziła niezadowolenie i agresję przede wszystkim ze strony uzależnionych. Asystent rodziny zachęcał rodziców do spędzania wolnego czasu z dziećmi, wskazywał różnorodne, aktywne formy np. poprzez ich wspólną pracę, zabawę. Asystent rodziny był zaangażowany w integrację rodziny, uczył rodziców wspierać dzieci w procesie edukacji. W niektórych rodzinach konieczny był trening budżetowy oraz prowadzenia gospodarstwa domowego, organizowanie planu dnia. Trening budżetowy obejmował planowanie domowego budżetu, analizę dochodów i wydatków. Asystent pomagał w załatwianiu spraw urzędowych dzięki czemu rodziny uzyskiwały dodatkowe świadczenia. W marcu 2025r. w jednej rodzinie zakończono monitoring i współpracę z uwagi na osiągnięcie zamierzonych celów i usamodzielnienie się. W 2025 r. Gmina Czermin poniosła koszt zadania na zatrudnienie asystenta rodziny w wysokości 13 546,00zł.

3. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

W 2025 r. dzieci z terenu Gminy Czermin korzystały z pomocy psychologa pracującego w szkołach. Na terenie Gminy Czermin funkcjonują cztery szkoły podstawowe i 2 przedszkola, w których zatrudnieni są pedagodzy szkolni i psycholog. Na podstawie sprawozdań ze szkół ustalono, że w Szkole Podstawowej w Otałęży indywidualnym wsparciem pedagoga szkolnego objętych było 14 osób, zaś indywidualnym wsparciem psychologa 13 osób. W Szkole Podstawowej w Brniu

Osuchowskim ilość dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego w 2025 r. – 10 osób, zaś ilość dzieci objętych wsparciem psychologa szkolnego w 2025 r. – 6 osób. W Zespole Szkolno - Przedszkolnym w Czerminie ilość dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego w 2025 r. – 42 osoby, zaś ilość dzieci objętych wsparciem psychologa szkolnego w 2025 r. – 15 osób. W Szkole Podstawowej w Trzcianie ilość dzieci objętych wsparciem pedagoga szkolnego w 2025 r. – 13 osób, zaś ilość dzieci objętych wsparciem psychologa szkolnego w 2025 r. – 7 osób.

Rodzaje zajęć realizowanych w świetlicach szkolnych w roku 2025 r. między innymi to:

1. Zajęcia plastyczne – techniczne – malowanie, rysowanie, projektowanie, wycinanie, wyklejanie.
2. Zajęcia muzyczne – słuchanie muzyki, zabawy ze śpiewem, nauka piosenek, zabawy przy muzyce.
3. Zajęcia rekreacyjne, integracyjne i ruchowe, gry i zabawy sportowe oraz świetlicowe - układanie puzzli, zabawy konstrukcyjne z różnego rodzaju klocków, gry stolikowe, zespołowe.
4. Zajęcia czytelnicze - oglądanie ilustracji, słuchanie wierszy, opowiadań, baśni.
5. Zajęcia wychowawcze, profilaktyczne i relaksacyjne, rozmowa, pogadanki, swobodne wypowiedzi.
6. Zajęcia multimedialne – wykorzystanie programów komputerowych, prezentacji multimedialnych, poznawanie nowych gier i zabaw dydaktycznych, edukacyjne strony dla dzieci, bezpieczeństwo w sieci, korzystanie z tablicy interaktywnej.
7. Zajęcia dydaktyczne i rozwijające aktywność umysłową – krzyżówki, zagadki logiczne, tekstowe, gry i zabawy dydaktyczne, edukacyjne, quizy.
8. Zajęcia tematyczne związane z ważnymi wydarzeniami, kalendarzem.
9. Zajęcia proekologiczne -gry, quizy, rebusy.

Ponadto pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerminie świadczyli na rzecz rodzin z terenu Gminy Czermin pomoc w postaci pracy socjalnej. Liczba rodzin objęta pomocą w postaci pracy socjalnej w 2025 r. to 98 rodzin.

4. Rodziny wspierające

Dodatkowym narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- 1) opiece i wychowaniu dziecka;
- 2) prowadzeniu gospodarstwa domowego;

3) kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone rodzinie z bezpośredniego otoczenia dziecka.

Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt/burmistrz/prezydent właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego.

5. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego

Na terenie Gminy Czermin funkcjonują cztery świetlice szkolne i 2 świetlice środowiskowe. Dzieci w świetlicach szkolnych mają zapewnioną opiekę wychowawców, gdzie mają możliwość odrobienia prac domowych. W szkołach realizowane są zajęcia rozwijające uzdolnienia i zainteresowania dzieci. Należą do nich: zajęcia rozwijające uzdolnienia: polonistyczne, matematyczne, koło chemiczne, sportowe, SKS. Realizowane są też zajęcia specjalistyczne, takie jak: zajęcia logopedyczne, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, kształtujące umiejętności emocjonalno-społeczne uczniów i zajęcia terapeutyczne z psychologiem szkolnym.

W 2025 r. do Urzędu Gminy w Czerminie nie wpłynął żaden wniosek o utworzenie placówki wsparcia dziennego. Na terenie Gminy Czermin w 2025 r. nie funkcjonowały grupy wsparcia i grupy samopomocowe.

6. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa zasady odpłatności jakie organ samorządowy musi ponieść, jeżeli dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 191 ust. 9 i 10 ww. ustawy w przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% wydatków w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2025 roku 4 dzieci z terenu Gminy Czermin przebywało w pieczy zastępczej, za pobyt których odpłatność współfinansowała Gmina Czermin.

Wydatki poniesione przez Gminę Czermin w 2025 roku na pobyt 4 dzieci w pieczy zastępczej wyniosły – 29 445,38 zł.

Kierownik GOPS w Czerminie

Janina Forczek